

Temats "Vanagi un dūjas — konflikts"

1. daļa. Kā veidojas konflikti?

Cilvēka dabā ir gan konfliktēt, gan sadarboties. Kā šīs īpašības ietekmē ikdienas dzīvi katram no mums un visiem kopā? Kā tās ietekmēja cilvēku dzīvi pagātnē?

Mācību rezultāti pēc šīs daļas apgūšanas

Skolēni spēs:

- analizēt konfliktu iemeslus un sekas;
- izprast atsevišķu cilvēku un cilvēku grupu lomu konflikta attīstībā;
- saprast konflikta pozitīvos un negatīvos aspektus.

Pieejamie mācību materiāli

Mācību materiāls Nr. 1. Kartes, teksta fragmenti, sienas gleznojums.

Mācību materiāls Nr. 2. Teksta fragmenti, definīcijas, glezna.

Grupu uzdevums Nr. 1. Iemesli (atvēlamas 15 minūtes)

Šī uzdevuma izpildes gaitā skolēni, aplūkojot personu savstarpējās attiecības, noteiks iemeslus, kuru dēļ cilvēki nonāk konfrontācijā cits ar citu. Sadaliet skolēnus četrās grupās, katrai grupai iedodiet lielu papīra lapu, uz kuras uzrakstīs viens no zemāk minēto attiecību veidiem. Pēc tam mudiniet skolēnus uzrakstīt iespējamus iemeslus, kuru dēļ starp cilvēkiem šajās attiecību kategorijās rodas konflikti.

- *Kaimiņi*
- *Ģimenes locekļi*
- *Draugi*
- *Skolasbiedri vai darbabiedri*

Klases diskusijā salīdziniet un pretstatiet dažādās idejas. Lai rosinātu skolēnus domāt plašāk un lai viņi apdomātu, kā konflikti rodas un kā tie attīstās valsts un starptautiskā līmenī, aiciniet viņus pārfrāzēt savas idejas, piešķirot tām plašāku tvērumu. Viņi varētu izmantot tādas jēdzienus kā nevienlīdzība, netaisnība, dominēšana, apspiešana, politiski uzskati, politiska ideoloģija, ambīcijas, konkurence u. c.

Klases uzdevums Nr. 1. Revolūcijas (atvēlamas 15 minūtes)

Šī uzdevuma izpildes gaitā skolēni vispirms noteiks konflikta iemeslus un pēc tam centīsies izprast, kā tie spēj apvienot cilvēkus cīņā par pārmaiņām. Skolēni analizēs trīs konkrētus vēsturiskus notikumus un salīdzinās un pretstatīs tos. Jāanalizē šādi notikumi: 2011. gada apvērsumi Tuvajos Austrumos (tā dēvētais Arābu pavasaris); 1989. gada revolūcijas Austrumeiropas valstīs, kurās valdīja padomju režīms; 1848. gada revolucionārās kustības Eiropā.

Vispirms aiciniet skolēnus izpētīt mācību materiālā Nr. 1 iekļautās kartes. Iespējams, Jums vajadzēs

atgādināt skolēniem par šiem notikumiem vai apkopot viņu līdzšinējās zināšanas par tiem, lai nodrošinātu, ka skolēni labi izprot konkrētos apstākļus, kādos attīstījās katra minētā revolucionārā kustība. Paskaidrojiet viņiem, ko nozīmē jēdziens "revolūciju domino efekts", kuru var izmantot, lai raksturotu visus trīs notikumus.

Pēc tam aiciniet skolēnus izlasīt mācību materiālā Nr.1 iekļauto fragmentu no vēsturnieku sagatavotā raksta.

Lieciet, lai viņi noskaidro un uzskaita rakstā analizēto 2011., 1989. un 1848. gada notikumu līdzības un atšķirības. Klases diskusijā apkopojiet skolēnu atbildes un noslēgumā palīdziet viņiem formulēt definīciju jēdzienam "revolūcija", pieminot tādus aspektus kā pilsoniskās sabiedrības nozīme, ideālu nozīme u. c., kas nodala to no citiem konfliktu veidiem.

Šī uzdevuma noslēgumā aiciniet skolēnus apspriest, ko vēsta sienas gleznojums (tā attēls ir pēdējais dokuments, kas iekļauts mācību materiālā Nr. 1). Kādi simboli ir izmantoti, lai atspoguļotu revolūcijas koncepciju? Kā to var saistīt ar šajā uzdevumā apspriestajiem gadījumiem? Turklāt — kā jēdziens "pavasaris", kas izmantots, lai raksturotu 2011. un 1848. gada notikumus, saistās ar sienas gleznojumu? Vai saistība ir atbilstoša?

Grupu uzdevums Nr. 2. Vardarbība (atvēlamas 15 minūtes)

Pastāv iespēja, ka ikviens konflikts var kļūt vardarbīgs. Šī uzdevuma izpildes gaitā skolēni apsvērs to, kā sabiedrībā var attīstīties vardarbība, norādot veidus, kā tā tiek atspoguļota un raksturota.

Klases diskusijā aiciniet skolēnus atbildēt uz šādiem jautājumiem:

- Kā daži izklaides vai atpūtas pasākumi var jums radīt vardarbības risku?
- Vai, jūsuprāt, šis risks liek jums kļūt vardarbīgākiem? Kāpēc? / Kāpēc ne?
- Vai, jūsuprāt, tādi izklaides vai atpūtas pasākumi, kuros apjūsmoti vardarbības aspekti, kaut ko liecina par sabiedrības attieksmi pret vardarbību?

Skolēni salīdzinās un pretstatīs mūsdienu situāciju un apstākļus Itālijā pēc Pirmā pasaules kara, kad dažu mākslinieku darbos atspoguļotā jūsmošana par vardarbību veicināja fašisma rašanos. Turklāt viņi analizēs divus piemērus — tie būs divi tālaika futūristi: dzejnieks un gleznotājs, "Futūristu manifesta" autors un viens no pirmajiem Nacionālās fašistu partijas (PNF) atbalstītājiem Filipo Tomāzo Marineti (1874–1944) un gleznotājs Alfredo Gauro Ambrozi (1901–1945), kurš laikposmā no 1920. līdz 1940. gadam strādāja Benito Musolīni valdībā.

Lieciet skolēniem analizēt mācību materiālā Nr. 2 iekļautos dokumentus un apspriest tos mazās grupās. Aiciniet viņus sniegt rakstiskas atbildes uz šādiem jautājumiem.

- Kā šajā teksta fragmentā no "Futūristu manifesta" tiek raksturota vardarbība?
- Vai, jūsuprāt, saskaņā ar Eiropas Padomes sniegto definīciju šo tekstu no "Futūristu manifesta" var uzskatīt par naidīgiem izteikumiem? Kādēļ?
- Ko šis Alfredo Gauro Ambrozi veidotais Musolīni portrets liecina par saikni starp futūrisku un fašismu Itālijā pēc Pirmā pasaules kara? Raksturojiet vizuālos elementus, kas izmantoti šī iespaida radīšanai. (*Piezīme:* aerogleznošana bija paņēmiens, kuru futūristi ieviesa 1929. gadā. Tās pamatā bija ideja, ka skats no putna lidojuma paver jaunas iespējas un rada jaunu realitāti, kuru var atspoguļot glezniecībā.)